

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ... 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
Na pol roka ... 2 " — "	páp. komorník, kraj. vyslanec.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka ... 1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Budapešťianský kat. delnícky spolok.

Hlavné mesto malo na velikonočné sviatky zvláštnych hosťov. S rozličných strán krajiny, asi zo 84 miest dostavili sa povereníci socialistov, aby radili sa všetci s pešťianskymi socialistami o položení delníkov uhorských, a ushovorili sa o plánoch, dľa ktorých pokračovať budú v rozširovaní zásad sociálno-demokratických.

S týmito socialistami zvykli zaoberať sa kedy-tedy všetci novinári, zvlášte však z príležitosti terajšieho sjazdu uhorských socialistov badáme, že o otázke delníctva a socializme píše viac-menej všetky noviny.

Tu hneď poznamenáme, že v tých novinárskych správach a článkoch o tom socializme jesto veľa omylných pochopov. Kto nepozná bližšie organizáciu a cieľ socialistov, nebude vedieť pravdivý obraz podať tejto veci. My pripisujeme tej neznalosti len, že niektorí novinári ešte vždy predkladajú nám socialistov tak, ako práci vyhybujúcich darebákov, ktorí bez všetkého smyslu zúria-búria neludskou zlosťou proti všetkému, čo není socialistické, zvlášte však proti zámožným triedam, proti kňazstvu, proti viere a Bohu.

Kto takto posudzuje pohyby socialistické, posudzuje ich jednostranne.

Nedá sa zapierať, že socialisti skutočne sú veľmi zúriví, nespokojní ľudia. Oni skutočne bojujú pod zámenkou práv ľudských proti zámožným triedam. Proti kňazstvu preplnení sú zafatou nenávisťou. Ba za dokonalého socialistu považujú len takého, ktorý o viere, o Bohu má svoje vlastné len pochopy. Taký dokonalý socialista považuje učenia rozličných cirkví o večnosti a

o Bohu za nedostatočné pre vzdelaného socialistu. Socializmus hlása, že treba sa človekovi vymaniť zpod vplyvu zastaralých náboženských hesiel.

Všetko to, čo tu na krátko spomenuli sme o socialistoch, má sa skutočne tak.

Aby sme ale mohli mať pravý pochop o socializme, zskúmame aj to, že zkadiaľ nabrali títo ľudia takéto učenia? Ďalej, aby sme neprecenovali abo nepodconovali pohyby socialistov, zskúmame: akými prostriedkami, akým výsledkom bojujú socialisti, a čo im môže hnať vodu na mlyn?

K socialistickým naukám priviedly delníkov: bieda a povedomie jejich neludského položenia. Že delníctvu, zvlášte dnes, nevedie sa dobre, to sa zapierať nedá. Prepustia-li ktorého z práce, plný musí byť starostí nad udržaním seba, a keby čo robil a ako robil, nevie sa zabezpečiť v takom stave proti núdze a hladu. V takomto smutnom položení prístupný je delník učeniu, ktoré zaoberá sa s príčinami biedneho položenia jeho. On má kedy počúvať učenia agitátorov socializma, má času nadostač ku rozmýšľaniu o tom, čo počul, alebo čo dočítal sa zo spisov socialistických. A tu netreba si myslieť, že jejich hlavné spisy sú také noviny ako «Népszava», Zár, «Právo Lidu», «Vorwärts» a podobné. Oni čítajú aj filosofické diela o otázke delníctva od Büchnera, Marxa, La Sallu, Liebknechta, Tolstoja. A toto sú všetko veľkí myslitelia a predkladajú svoje viac-menej socialistické názory tak, že ktokoľvek číta úvahy jejich, hotový by bol tuším aj prisahať, že všetko to, čo popíšu, musí byť skutočne tak a nie ináč. Ba áno, aj učenie Krista Pána, znejúce o bratstve všetkých ľudí, vďačne prijímajú.

Socialisti teda bojujú za rovnoprávnosť.

Predne za to, aby nebol delník vytvorený z práv občianskych a ľudských. Ďalej za vzdelanosť, a preto bojujú proti všetkému, čo im prekáža vzdelávať sa: teda bojujú proti šovinizmu (prepiatosť vlastenecká), klerikalizmu (kňazstvo), o ktorých namýšľajú si, že stoja v ceste ich vzdelania.

Kto čítava noviny, bude vedieť, že v Belgicku, Francúzsku, Nemecku, Taliansku, Rusku, v Španielsku, v Amerike aj v Rakúsku urobili socialisti už dosť povážlivé pokroky. Často môžeme počuť alebo čítať aj takú mienku, že socializmus sa udusiť nedá, a že on prv neskorej opanuje celou Európou. Tento náhľad podpisujeme aj my, ale len v tom smysle, že svet bude prinútený dopriať delníkom pravej vzdelanosti, ľudského postavenia, a že bude treba dať ľudu chudobnému možnosť, aby vplýval na zákonodarstvo. Dnes znáša chudoba farchy štátne práve tak, ako aj triedy zámožnejšie. Že takéto postavenie triedy chudobných nesrovnáva sa s pravým kresťanským učeníom, to konečne každý svedomitý kresťan nahliadnúť musí. Kristus zomrel za všetkých, a vykúpil všetkých ľudí bez rozdielu; a bárs aj zomrel hlavne len ku večnému spaseniu duší našich, z toho nenasleduje, že by aj v spoločenskom živote nemala sa previesť rovnoprávnosť a bratskosť všetkých vykúpených.

Ale s druhej strany je tiež pravda, že žiaden kresťanský človek nemôže a nesmie schvaľovať boje socialistov proti viere a proti Bohu. Socialisti síce nieraz zatajujú takéto ciele svoje; ale treba len čítať spisy a noviny jejich židovských vodcov, a presvedčí sa každý, že týmto ľudom ide o to, aby vykorenili zo srdca ľudu všetko, čo ich na vieru a na Boha upomína.

A v tomto väzi veľké nebezpečenstvo delníctvu, zvlášte naším hornouhorským delníkom zdržujúcim sa v Budapešti. Medzi týmito majú agitátori hojnú žatvu, lebo títo naši bratia sú skutočne strašno opustení, zaostali.

Socialisti im rečia: Vás chudákov vyhánajú kňazi z chrámov, lebo vám už ani modliť sa, ani spievať, ako by ste chceli — nedovoluju. To sa vraj robí len k vôli boháčom, ktorí tešia sa z vašej opustenosti. Za vás sa každý hanbí, lebo sa bojí o tú lásku boháčov, o vás nechce sa starať nik. — Takto napádajú kňazstvo, a ľud im to uznáva — je teda už na ceste tej, aby obrátil chrbát nielen svojim duchovným, ale aj tomu

učeníu, ktoré mu duchovní hlásajú. Nenie potom žiaden div, že naši bratia pešťianski chodia rovno z kostolov na shromaždenia socialistické a nenie divu, že takému ľudu potom darmo chceš dačo hovoriť proti socializmu.

Za takýchto okolností bolo už na čase, aby sa aj katolícki robotníci naši zriadili a len s potešením berieme v známosť utvorenie budapešťianskeho katol. delníckeho spolku. Spolok tento založili si naši z Hornouhorska pochodiaci katol. robotníci sami. To, čo je dobré a kresťanskému učeníu zodpovedajúce v socializme, to nevytvára tento spolok nový, a v tomto sa teda nepostavuje proti socialistom. Spolok ten bude na to, aby nemali príčiny naši bratia hľadať svoje vzdelávanie u socialistov, medzi ktorými našli by snáď vzdelanosť, ale za cenu utratenej viery.

Stanovy spolku tohoto prijaly policia a mestská rada prajne a je teda nádej, že ich aj vláda potvrdí.

Spolok bude mať časopisy, knihovňu, prednášky, spoločné nábožné cvičenia, zábavy, rečenia, predstavenia, prípadne spevokol atď. Riadni členovia platia 1 kor. zápisného raz na vždy a 4 kor. ročného členovského poplatku.

Nemôže byť členom spolku člen spolku socialistického. Bezpodmienečne vytvorí sa zo spolku člen, ktorý 1. mal účasť na vzburách robotníckych, 2. ktorý žije v súložníctve a sa nechce sosobašit, 3. o ktorom dokázalo sa, že najviac trikrát hulákal v pálenkáši, 4. kto vstúpi do spolku socialistov.

Jestli spolok tento blahodarne účinkovať má, potrebné je, aby počítal viacej sto členov. Kto chce sa viacej dozvedieť o spolku z pomedzi našich bratov a sestier pešťanských, novopešťanských a malopešťanských, nech sa hlási u p. Jána Sovíka, u p. Joneca, alebo aj u p. Nestora v Óriášulici v VIII. okrese.

Každý začiatok spojený je s ťažkosťami. I pri spolku tomto bola jedna veľiká ťažkosť, asíce tá, že v celej Budapešti nenašiel sa nikto, kto by bol postavil sa na čelo spolku týchto našich ubohých bratov. Horoko-ťažko nahovorili konečne predsa jedného kňaza, ktorý prevzal predsedníctvo spolku, ktorý však súc beztak veľmi zaujatý inými prácami, teraz má plnú hlavu starosti nad tým, ako sám všetko povedie, ako a kedy má zadovážiť samotný peniaze na hospodu,

zariadiť knihovňu, spevokol, prednášky, predstavenia atď.

Kto zná ocení nebezpečenstvo, hroziace bratom našim so strany socialistov, v kom horí láska k úbohým bratom našim aspoň len na tolko, ako ku svojmu postaveniu: každého takého sľachetného muža prosíme pre Boha, nech smiluje sa nad nami a prispeje nám k pomoci a my budeme ho na rukách nosiť. E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Popisy voličov.

Zákon nariaďuje popis voličov tým cieľom, aby spravdive a svedomite popísali sa všetci takí občania, ktorým dľa cenzu hlasovacie právo dať sa má, a aby každého vynechali, ktorému to právo neprináleží. K tomu cieľu vysielajú stolice takzvané popisujúce výbory. Títo výbory bývajú zostavené obyčajne zo samých liberálov. Ale to by nič nevadilo, bo veď títo páni liberáli sú viazaní tiež zákonom, ba zložia aj prisahu na to, že budú pri popisoch spravdive, dľa zákona pokračovať. Musíme predpokladať, že statoční človek dal by si radšej hlavu odťaf, než aby mal tak zachádzať pri tých popisoch, že by nedôveru vzbudil v obecnstve proti sebe. Veď konečne prisaha je predsa len veľmi vážna vec, a práva občanov podobne. Nuž tak popisujúci výbor ako aj občania sú toho presvedčenia, že kto akýmkoľvek spôsobom nedrží sa prisahy, je stokrát podlejší, ako cigán konča dediny a že kto oberie poctivého občana akokoľvek o jeho právo občianske, nuž taký je vlastne ledakto, je nie ani kmín, lež zbojník a zlodej, proti ktorému sú podpaláči a Róza Šándorovci ako deti nevinné.

Počúvame, že teraz v Trenčiansku a kde-tu aj v Nitre prevádzajú sa tie popisy ukradomky, aby občania o ničom nevediac, hlásili sa nemohli. Ponevadž my a naši ľudoví voličia sme nie ani cigáni, ani zbojníci, ktorí okrádali by sme chceli čestných občanov o právo volebné: preto upozorňujeme každého, aby bez obavy každý dostavili ste sa k tomu popisu. Jestli by však kde-tu zbadali ste nepoctivé pokračovanie pri tých popisoch, dajte nám to vedieť hneď, aby sme vám pomáhať mohli k vyhľadaniu práva hlasovacieho.

Spoločné ministerské porady.

Spoločné ministerské porady, ktorým bude predsedáť zahraničný minister gróf Agenor Goluchowsky — jako z Viedne oznamujú — začnú sa dňa 1. apríla. Predmetom týchto porad bude: konečné ustálenie spoločného rozpočtu, vyvolenie a zasadnutie členov kvotovej deputácie, ďalej svolanie delegácií a otázka nových diel. Na spoločné porady, ktoré potrvajú pravdepodobne dva dni, z uhorskej vlády odcestujú do Viedne: ministerský predseda Széll, minister financií Lukács a minister obchodu Horánszky.

O týchto poradách toľko už vopred vieme, že vojenské trovy nebudú tento rok ešte zvýšené, ale len preto, že nové kanóny sú ešte nie celkom vyprobované. No pri tom všetkom padne na Uhorsko tých vojenských trov na tento rok **jednotridsať millionov korún**. To sú veru hrozitanské peniaze na parády vojenské. Ale okrem týchto strašných peňazí odkladaly liberálne vlády aj zvyšky štátnych príjmov, o ktorých vie každý, že sa majú snáď už budúceho roku venovať na kanóny lode, atď. Takýchto odložených peňazí jesto už do *sedemsto millionov*. To je všetko z úbohého ľudu vyprešované a uložené v kadeakých bankách a spoločnostiach židov a cudzozemcov.

Za takýchto okolností čo-že môžeme si úfať. Strach na to len pomysleť. Veru jestli nepovyháňa ľud tých liberálov ale do jedného, nuž budeme čo skoro hľadať všetci! Bože, buď nám milostivý!

Vojna v Južnej Afrike.

Z dosavadných zpráv nemožno vyčítať nič istého, jako stojí otázka vyjednávania o pokoj medzi Búrimi a Angličanmi. S anglickej strany oznamujú, že o vyjednanie prosili Búri a tak, že sa tým už zriekajú svojej neodvislosti. Oproti tomu z kruhov Krügerových dochádzajú zprávy hovoria toho pravú protivu. Dokazujú, že anglická vláda cestou Kitchenera vyzvala Búrov, aby vyjednávali o pokoj, lebo deň korunácie kráľa Edvarda sa blíži a kráľ chce, aby do tých čias bol pokoj uzavretý. O zrieknutí sa neodvislosti Búrov nemôže byť vraj ani reči, lebo Búri na bojišti sa dobre držia. Je pradedpodobné, že len budúci týždeň, keď sa Schalk-Burger poshovára s Bothom a Dewethom dozvie sa svet, či bude pokoj a či strašná krvavá vojna potrvá ďalej.

O tom najednávani máme nasledovné zprávy:

Hága, 25. marca. V kruhoch, ktoré stoja blízku ku Krügerovi, hovoria, že Angličania už v decembri lanského roku dozvedali sa, či by sa vojna nedala nejako skončiť. Krüger už dávnejšie vie o kroku transválskej vlády a úlohou Schalk-Burdera je len to, aby vyslúchol podmienky Angličanov a sdelil ich búrskym vodcom v Europe. Vec sa má dnes tak, že kráľ Edvard rozhodne chce pokoj a chce urobiť Búrom také koncessie, ktoré možno prijať. Lord Wolseley dostal od neho ďalekosiahajúcu moc, aby s Búrimi bezprostredne vyjednával. Od tohto závisí, či už budúceho týždňa nastane prímerie.

Londýn, 25. marca. Výsledok porady medzi Schalk-Burgerom a Steynom sdedia len budúci týždeň. Schalk-Burdera, Lukáča Majera a Vanderveldza do Kronšladtu ku Steynovi odprevadili štyria anglickí štábní dôstojníci na čele s Kitchenerovým adjutantom Markerom.

Brüssel, 26. marca. Tunajšie búrske kruhy sú presvedčené, že cesta členov transválskej vlády stala sa na iniciatívu anglickej vlády a tak nezodpovedajú pravde zprávy anglických časopisov, že Búri chcú kapitulovať; ba naopak, pokoj je len tak možný, jestli anglická vláda urobí väčšie koncessie než r. 1901.

Jubilejná púť do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: veľk. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóškútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Etyeku, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkostratický.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčasníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi	255 kor.,
II. " " " "	I. " " " "	200 "
III. " " " "	III. " " " "	102 "

so šesťdňovou hospodou a zaopatrenie v Ríme a so sloboďným vodičstvom.

Podmienky prihlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčasniť na tejto púti, majú sa prihlásiť hneď u vel. pána Jozefa Kompáneka, farára ostriackého, ku ktorému súčasne s prihlásením sa má poslať preddavok 30 kor. poštovou assignaciou. Ostatnie peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi dopošu. — Ku prihlasom majú sa mimo toho priložiť aj tie peniaze, za ktoré by niekto chcel mať talianske peniaze.

NB. Všetkých vzlaštne prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhoveť môhli — o najvčasnejšie sa prihlásenia.

Púť pohne sa z Budapešte dňa 10. apríla bež. roku.

Cesta zpiatočná dl'a vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vodení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky, (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atď.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Ponevác sú listy cestovné na 60 dní platné, a spolucestovanie len ta idúc je nútne, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplacať, môže si svôj pobyt v Ríme každý pútnik dl'a ľubosti predĺžiť a na zpiatočnej ceste po čiare železníc kdekolvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šefa stanice poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpif mieni a toto vždycy opakovať, kedykolvek sostúpif chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neplatným.

Jozef Kompánek,

farár ostratický (Nagy-Sztricze Trencsénmegye).

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 39—40.

Ondrej Mišík 100 korún; Zmeskal Zoltán 20 korún; po 2 koruny: Pápay Endre Pruzsina, Ucsnay Štefan st., Dittrich Stefan, Ján Fábíán, Matej Zrník (Hadač), Zuzanna Krafčík Biacovce; po 1 korune: Jan Belko Búvala, Nagy Ludvik, Maria Furman a «Môj J. milosrdenstvo» Biacovce; Sbíerka Ungara 3 kor. 54 h.: prispeli po 10 halierov: Schwarz, Here, N. N., Jozef Kinek, N. N., Némét, Dzubak, Junus, Schulz, Paulik, Alexander Tökés. Benes, Vionszky, N. N., N. N., Schab; po 12 halierov: Ujlaky, Szezurka, Nagy, Zaszkalický, Lukács András 15 h., Matyk 16 h., Kovalčík 15 h., Charmat 1 korunu; Sbíerka Katariny Švábik 6 k. 80 h., prispeli: Katarina Švábik 40 hal., Anna Drbel 40 h.; po 20 h.: Katarina Dančo, Anna Dančo, Maria Dančo, Anna Tavel. Maria Halama, Anna Holdoš, Katarina Ficzkó ml., Maria Gaura, Terezia Gaura, Anna Brnčal, Maria Tulinský, Anna Tulinský, Anna Kredič, Katarina Matula, Anna Brnčal, Estera Šimo, Maria Šimo, Anna Tavel, Maria Palovič, Anna Huntata, Anna Urban, Zuzanna Čješko, Katarina Taraba, Maria Pečko, Maria Malcho st., Maria Matula, Katarina Holdoš, Ondrej Lacko, Maria Kondy; Sbíerka Petra Reiffers: 279 korún 29 halierov, prispeli: po 2 k. Peter Reiffers Partia Reiffers, Michal Koma, Jozef Koznuta, Ján Chovan st., Ján Chovan ml., Anna Okál, Ondrej Kyjo st., Ján Ibol, Jozef Foltin, Jozef Dvoršťák st., Ján Hrkút kaplan, N. N., Juro Burzeda, Katica Dvoršťák; po 1 korune: Smolar Máček, Jozef Janiga, Jozef Dvoršťák ml., Jozef Húska, Hranický Jozefova, Ondrej Kralovský, Weichherz, Ján Pekárik, H. Móresz. Spolu číslo 1—41. **4659 korún 12 halierov.**

Božské Srdce Ježišovo, daj aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

Púť ku veľkému sv. Krížu.

3-ho mája h. roku sa bude konať púť z chrámu pp. Františkánov (IV. okres). Púť táto trvá dva dni, asice nasledovne:

V sobotu 3-ho mája pojde sa na železnici až po Dorog, a potom sa ide peški asi 3 hodiny ku veľkému sv. Krížu.

V nedeľu 4. mája po vykonaní pobožností pohne sa nazpät do Dorogu. Sadnúť na vlak, dorazime o 4 hod. 35 minútách do Budapešte.

Cena železnice v III. triede 2 koruny, z Budapešte po Dorog a nazpät.

Vysvetlenie cesty dá spevár v chráme pp. Františkánov, v nedeľu ráno medzi 7—8 hodinou.

V Bpešti, 1. apríla 1902.

A. Rösler, spevár.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na Kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Uprava.

Počúvame, že «Krajinský vzájomný Assekuračný Spolok» — «**Országos Kölcsönös Biztosító Szövetkezet**», ktorý do rúk *Zigmunda Szönyiho* (Spitzer) prešiel, cestou pravotnou rozličné **náhradné poplatky** vyžaduje od tých, ktorí u toho spolku poistení boli. Asíce žaluje ich, na kolko je nám známo, tu v Budapešti, čo je celkom prirodzene veľmi nepríjemné a s veľkou trovou spojené pre tých, ktorí na vonkove bývajú. Jestli sa ale na pojednávanie k súdu nedostavia, vtedy ich posúdia, ako sa vraví, pre vzdorovitost a pán Szönyi vyhrá process proti nim.

Aby sme teda našich ctených čitateľov osvobodili od útrat a od prípadnej škody, oslovujeme všetkých, ktorých Žigmund Szönyi (Spitzer) v mene «Országos Kölcsönös Biztosító Szövetkezet»-u zažaloval, nech pošlú s podpisom **mena svojho a dvoch svedkov** a tiež 50 krajiarovým

kolkom opatrené pravotárske splnomocnenie na dolupísanú kancelláriu a my sa už potom postaráme pre nich o pravotára, ktorý **bezplatne** pôjde ich tu v Pešti pri pojednávaní zastávať a obrániť záujmy jejich. Rozumie sa, že aj žalobné listiny majú poslať so splnomocnením.

V Budapešti 25-ho februára 1904.

Kraj. ústredná kancellária

«**Ludovej strany**»

Budapest. VIII., József-körut 35. sz.

Poznámka. 1. Pravotárske splnomocnenie možno dostať v ktoromkoľvek *obchode papierovom, asíce natlačene*. 2. Jestli z jednej obci aj viacerí žiadali by si naše služby, vtedy *každá stránka o sebe musí vystaviť splnomocnenie a toto opatřit jedným 1 korunovým kolkom*. Jestli tedy v daktorej obci jesto 50 obžalovaných, treba je vystaviť 50 splnomocnení pravotárskych, lebo pravota každého jedného má osobytné žalobné písma. 3. Nech *nie až v poslednej chvíli* posielajú patriční to splnomocnenie, ale pred pojednávaním aspoň 4—5 dňami; bo stalo sa už, že to splnomocnenie došlo sem pozde a stránku súd posúdil, keďže nedostavil sa ani sám, ani jeho zastupiteľ-pravotár, ktorý dostal síce splnomocnenie ale už pozde. 4. *Aj pozvánku k pojednávaniu* (idézés) tiež *neomylnne majú nám zaslať stránky*, bo nič neosoží splnomocnenie pravotárske, keď pravotár nevie, že na kedy sú stránky povolané k pojednávaniu.

Rozumejme si!

Sú medzi našimi ct. čitateľmi takí, ktorí, tak sa zdá, sú tej mienky, že my dostávame papier zdarma, že nám zdarma tlačia noviny, a nad to ešte nám aj pošta zdarma odosiela naše čísla na adresy patričných. Nuž snáď ani nemusíme prizvukovať, že tomu veru je nie tak, ale my za všetko tu spomenuté musíme draho zaplatiť. Asíce platíť musíme z tých peňazí, ktoré, ako predplatky sa nám doposielajú.

Z tohoto je tedy spasiteľné naučenie to, že jestli nám nedoposielajú sa predplatky, ani my sme nie vstave platíť, a my veru hotovým grošom musíme platíť za všetko!

Veľmi prosíme tedy našich ct. čitateľov, ktorí dlhujú nám s predplatkami — a takýchto jesto 3770 — nech sú láskaví podlžnosti svoje vyrovnáť, bo my ďalej už čakať nevládzeme a jestli patriční do konca bežiaceho mesiaca marca nezaplatia si podlžnosť, budeme nútení im časopis zastaviť.

Prosíme však i tých, ktorí snáď na napomenutie naše onehdajšie poslali nám istý obnos, aby sa týmto nezmýlili, tojest, aby si nemysleli, že ak na podlžnosť už poslali istý obnos, že týmto zplatili už všetky podlžnosti svoje, bo bárskolko je medzi nimi, ktorí poslali síce istý obnos, ale to platilo len do konca minulého roku a nasledovne ešte vždy dlhujú na rok bežiaci.

Konec koncov: prosíme všetkých tých, ktorých sa týka, **aby podlžnosti svoje** — či už za tento, alebo za minulý rok dlhujú — **čím skorej a úplne doposlať nám ráčili!**

S úctou

V Budapešti, dňa 11-ho marca.

Vydavateľstvo «Kreštana».

Budapest, VIII., József-körut 35.

BESEDNICA.

Pieseň.

Slnce svieti, motýl letí ...
skry sa krásny lišaju,
vichre nesú hrabu smetí,
hľad! jak tie fa stihajú.

Chladný vetor fučí, stone,
mrazí čoho len sa tkne;
štince sňahu letia v shore.
škrovan piští boľastne.

Ach mne tiež je úzko v duši,
aj mňa jaro sklamalo;
moje srdce boľasť kruší,
hlava kľocka ospalo.

Tichomír.

Tri kapitole o biedach krčmára.

Žiaden obchodník nemá toľko mrzutostí a neokúsi toľko nevďačnosti, ako jeden hostinský alebo krčmár. Preto ja aj nedržím za také zlaté a až nazbyt veľké šťastie to, keď nejaký kresťanský občan môže za krčmára avanžirovať.

Prečo?

Lebo tí kresťanskí krčmári už po žatve prišli a tak nie zlaté, lež len niklové klásky na strniskách sbierajú.

Na mnohých vidiekoch židáci-krčmári jeden za druhým zanechávajú svoje štácie, lebo štát počal dôchodky a budiláre krčmárom prešovať, aby do štátnej pokladnice tiež niečo vpadlo, bo kde jesto luxus vo výdavkoch, tam sú treba aj dôchodky. Štát zbadal, že mnohí krčmári z tej vody, ktorú v špirituse predávali, zbohatli a celé ulice si vystavili po mestách. Preto tie zlaté kšefty poobstrihoval. Ktorý krčmár stihol, odletel preč s nagazdovaným kapitálom; ktorý ale nemohol začas odletieť, tomu obstrihali krýdla pri kšefte.

Jeden krčmár na penzii toto povedal jednému gazdovi, čo som aj ja sám počul:

— Verte mi, môj dobrý človek, krčmár je teraz vo štáte to najbiednejšie stvorenie! Štát ho všade utiskuje; utláča a hatí v kšefte a dôchodkoch všeliakými zákonami a nariadeniami — a v poplatkoch ho zase vždy hore šraufuje.

Že je krčmár ozaj polutovaniahodný obchodník, to ja tebe objasním nie so sklienkou, ale zkúsenosťou a to v troch vážnych kapitolách.

Po 1. je on veľmi ubiedený zo stránky štátu; po 2.

zo stránky obecnstva; po 3. zo stránky sameho Pána Boha, čo najviac padá na váhu.

Kapitola I.

1. Štát už teraz pekné dôchodky berie z krčiem. Proti tomu ani ja, ani ty nič nemôžeme mať, bo keď liberálny štát toľko výdavkov navymýšľal, je naturálna vec, že aj primerané dôchodky vymyslel, ktoré z väčšej čiastky v liberálnych krčmách našiel. Známo ti je, že krémy vždy boly liberálne a liberálnym zásadám aj vždy verné; preto aj za zásluhy dostaly prednosť vo väčšej miere účasť brať v poplatkoch — ktoré konsumentné publikum platí síce — ale pri tom väčšmi trpia dôchodky krčmára, ako predtým. Štát dáva mnohým veľkoobchodníkom výhody, privilegia v dani; krčmár ale chudák také nepožíva.

Práve opačne.

Páni financi na každý špund (riečaj, zátok) pivového súdku prilepia štempel, aby krčmár dľa chuti a vôle nemohol zatiaľ vraziť točku do piva, zakiaľ nezaplatí regál od špunda, za ktorý krčmárovi žiaden nič nedá; najviac keď ho vrazí s točkou do piva, publikum ho môže zdarma v pive pooblizovať, lebo zato žiaden neplatí. Páni financi mu tiež tak svedomite odmerajú, preskúmajú špirit, koľko stupňov má, že chudák krčmár, keď ide s nimi vodu sošľachtit a ju križovať, aj štvornásobne musí potom ten špirit s tou vodou spláknúť a kopulirovať, by mohol ten regál do štajeramta (berný úrad) vyplatit. A jemu zostane len behačka — do pivnice, miesto dôchodku.

2. Štát hatí krčmárové dôchodky v tom, že každému konsumentovi odmerá smäd a cení ho len na dve zlatky, tak, že ak by sa našiel taký hosť, ktorého smäd má požiadavku vyše dvoch zlatých, dovoľuje hostovi ten jeho vyšší smäd sebe za darmo zahasiť; a krčmár, keď mu z priateľstva a lásky kresťanskej vyše dvoch zlatiek tej pijatky dal, musí mu to zdarma spraviť. Za toto sa hosť obyčajne nikdy nepoďakuje, ale hostinského vysmeje a takto ho zákonitou cestou previedol a zadarmo sa napil. A jestli by taký hosť s tým vyše dvoch zlatých povyšným smädom a ochlantanou hlavou k nemu sa dotackal, hneď má krčmár mrzutosť pre takého hosťa, ktorý u neho ani nepil a od ktorého už málo čo utrží, ak ho len hneď pred dvere nevysadí.

Mnohí nebohí krčmári zbohatli z pomýj pančovaného falošného vína a likérov; a keď sa na tých pomýjach vykrmili, odišli do veľkých miest, aby ešte viac sadla nabral ich budilár. Teraz sa už panče a pomýje zakazujú, teda sa tlstnúť nedá. K tomu aj ľudia už nemajú sadla a z nich sa už len po kúsok dá odrezávať, prečo aj dôchodky klesajú. A z rodeného vína sa nedá nagazdovať, bo je drahé.

3. Chce-li krčmár uspokojiť berný úrad, aby mu už toľko neodkazovali, že má zaostalosti, dá doviešť muzikantov, aby títo do veselšej mysli doniesli publikum skrz husle, trúby, cimbal a fanfary alebo gajdy, a dráždili smäd hostov. Z takto utrženého osohu na čas zavre

hubu berného úradu, pričom ale musí behať k úradom za dovolenie a štempel, by sa smelo publikum do lepšej vôle doniesť. Tu dostane krčmár odpoveď: «Nedovolí sa, bo ľudia nemajú na daň peniaze, je všeobecná bieda, pri ktorej sa plakať áno, ale tancovať nedá. Potom, keď ich tie baranie črievka ponafahované na husliach rozihrajú, hostia bijú sa a váľajú po uliciach ako psi, z čoho sú len samé žaloby». Krčmár ide preč bez výsledku, muzikanti tiež a za ním i trasoritky. Len štajeramt nejde od krčmára, ktorého sa ani len nezpýta, koľko utrížil bez muziky.

4. Ty po sebe dobre vieš, že keď piješ, chce sa ti aj zafajčiť, či už močku zo zapekačky, či cigaru s chlpmi a špagátom vyfutrovanú.

Krčmárovi zakázali trafiku; a publikum, ak chce kúriť, môže si prsty cuclať. Vieš, že mnohý radšej nepije, ak by nemal fajčiť; a tu zase trpí len krčmár. Lebo publikum, ktoré nefajčí, to ani nepije; a ktoré by dalo za cigare utrížiť, nedostane ich, ide radšej preč. O to sa ale v štajeramte zase nestarajú, že krčmár mal dvojnásobnú škodu. Príroda v úzkostiach pomáha ako vie; nuž aj krčmár si pomohli a oklamali financov. Vystavili si vedľa dvier krčmy búdky, na ktoré vyvesili tabuľky, že tam, u suseda dostať tabak. Tabak a cigary mali ale v krčme schované a v búdočkách bola soľ, slanina atď. a postielka pre sluhu. A obišli zákon tak, ako sa ku príkladu aj volebné zákony obchádzajú.

Financi sa uspokojili s tabuľkou a bolo dobre. Krčmár si oddýchol, keď si každý hosť z tej búdky od toho suseda doniesol tabak, pri ktorom si potom mohol u krčmára už aj do chuti vypiť.

A tak sa to má aj s kartami.

Keď ktorý nechce pri kvaterke, poháriku ohovárať kňaza, notárovi a kántorovi nadávať, nuž si miesto toho karty zahrá. Tu zase robia krčmárom prekážky žandári a policajti, lebo o peniaze sa nesmie hrať — a na gombíky alebo orechy sa zase starším ľuďom nechce hrať — a tak zase len krčmár je utiskovaný. Keď sa karty nesmú hrať, hostia sa porozchádzajú.

5. Hostinského a krčmára najviac mrzí a trápi to, že mu do kšeftu a narádia môže nos vopchať kedykoľvek: rychtár, notár, žandár, financ, slúžny, okresný lekár, či nemá na pivových pohároch, krigloch muchami pozlátené kraje, či sa nenachádza v nápoji pavúk, mucha, lebo čosi jedovitého. A všetci smú bez peňazí nápoje probovať, či vodu a iný panč nenajú v nich v prevahe; a za to probovanie mu pri štajeramte náhradu nedajú, teda len škodu má.

Jestli ktorý z úradu vyhľadáva jedovaté bacille v nápoji, môže zatiaľ probovať, dokiaľ ich nenájde. A toto hľadanie ani len nemá určitý čas; čím dlhší ten čas, tým väčšiu škodu má skrze vyšetovanie bacillov a mnohému z vyšetrujúcich sa potom bacille v hlave vyľiahnu. Môže taký úradník i to povedať, že musel až do rána striehnuť, či sa u krčmára policajná hodina zdržiava. Keď ale nenašiel bacille, nuž ľahko sa najde iná sekutúra; ku pr. že fľašky majú štempel na pravom a nie na

ľavom boku a to je szabálytalanság. Naposledy čo krčmár a hostinský vytrpí, až sa k «licencii» dostane? Koľkej behačky, sebazaprenia, koľké trovy; a zvlášť kresťanský krčmár! Koľký strach on podstúpi! No a o politike ti ani vyprávať nejdem. Mnohý sa bojí noviny držať, ktoré je dovolené tlačiť a čítať — nuž ale to len tí sprostejší. Židák, ako múdrejší, ten sa veru nebojí; bo keď daň platí, o to sa nestará, či na neho sprostí ľudia kukajú, čo on číta, akú knihu, aké noviny. A dobre má! On sa veru nedá do vreca vohnať, ako dáky naplašený zajac, pre iného hlúposti. (Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú pred platok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Nový pastierský obežník Pápeža. Slavne panujúci Pápež Lev XIII. vydal nový pastierský obežník, v ktorom predovšetkým vďaka vzdáva Bohu, že mu ráčil popriať tak vysoký vek. Potom ponosuje sa, že cirkev katolícku so všetkých strán prenasledujú. Spomína, že objavujú sa v spoločenstve ľudskom nové falošné nauky o *možnosti rozsobašov*. Vyzýva celý svet, aby navrátil sa späť pod prápor Krista, bo bez učenia Kristovho nebude možno medzi postaviť anarchistickým hnutiam.

Púť uhorských študujúcich do Rímu. Z príležitosti pápežského jubileuma aj katolícka univerzitná mládež usporiadala púť do Ríma a síce pod protektorátom knieža-primasa Vaszaryho. Asi štyristo univerzitátntov a žiakov stredných škôl odcestovalo 25. marca do Fiume a 27. dorazili do Ríma. Mládež odovzdá pápežovi skvostné album, ktoré podpísalo vyše tridsaťtisíc uhorských žiakov vyslovujúc svoj hold a blahoželanie Levovi XIII.

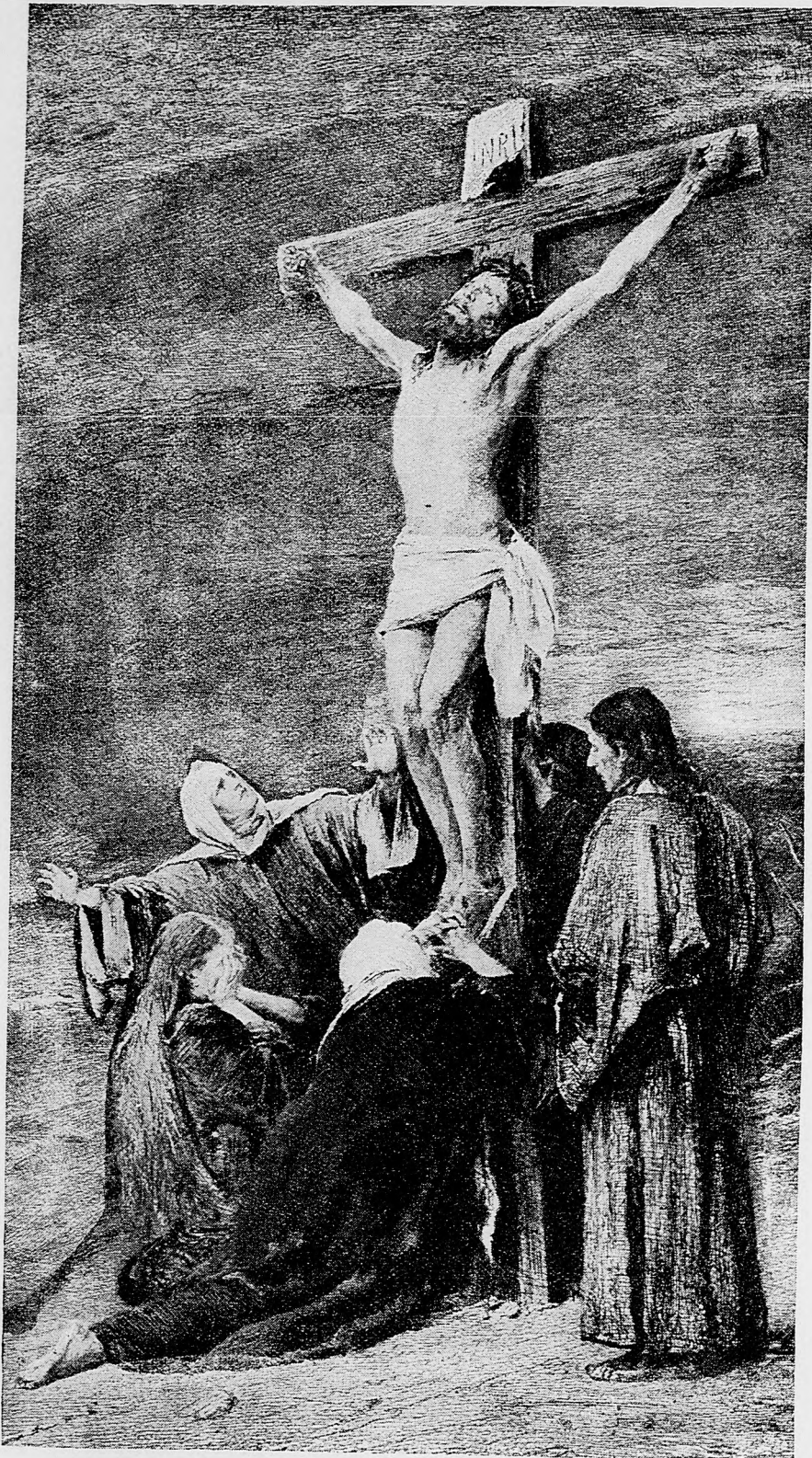
Malých chytajú... Kiss Ferenc, notár v H. Pule, dostal sa do vyšetrojúceho väzenia pre defraudáciu. Potom ho pustili na svobodu, aby vyčkal záverečné pokonávanie. Rozumie sa, že ho nevyčkal, ale ufujazdil. Teraz ho už kurentujú.

Promocia. P. Ján Trokan bol v sobotu na viedenskej universite za doktora veškerej vedy lekárskej promovovaný. Blohoželáme!

Zavraždili úžerníka. Zo Sofie sdeľujú, že tam zavraždili povestného úžerníka Losu Lewyho. Vraha ešte nechytli.

Vzbury v Rusku. Z Petrohradu oznamujú: V hlavnom meste Ruska boli ohromné študentské demonstrácie. Okolo poludnia na okolí Kazanského chrámu objavilo sa

miatka smrti študentky Vengerovej, ktorú pred pár rokmi odvedli do hradu Petra a Pavla, kde ju z politického upodopozrenia držali za viac mesiacov vo väzení. Nešťastná

Smrt' Pána Ježiša.

naraz viac sto univerzitných poslucháčov. Policia sa už pred pár dňami dozvedela, že univerzitní poslucháči zamýšľajú veľké demonstrácie. Teraz bola výročitá pa-

miatka smrti študentky Vengerovej, ktorú pred pár rokmi odvedli do hradu Petra a Pavla, kde ju z politického upodopozrenia držali za viac mesiacov vo väzení. Nešťastná deva v zúfalstve obľala si šaty petroleomom a potom sa podpálila. Väššina univerzitných poslucháčov ctí ju ako mučedníčku. Na zvesť demonstrácie už od rana schádzaly sa veľké zástupy ľudu. Univerzitní poslucháči zamiešali sa medzi obecnosť, potom naraz rozvili červené zástavy a medzi ľuďom rozdávali búriace manifesty. Na to dobehlo nenadále huf policajtov na koni a pešo a vyzvali obecnosť, aby sa rozišlo. Potom vrazili medzi zástup a napádali zvlášte študentov a študentky, ktoré tiež berú účasť v pohyboch univerzitnej mládeže. Jednomu študentovi odľali policajti líce, druhému nos, viacerým uši, jednej deves odľali obidve uši. Mnohých pozatýkali, ranených odviezli do väzenia. Celý výjav pôsobil na obecnosť hrozný dojem. Policia viac študentov vykázala z hlavného mesta. Tento pohyb však študentom neodpomohol, pretože vláda uzavrela, že zakročí proti nim ešte prisnejšie. Cárovi hneď podali zprávu o udalostiach, Hlavných vodcov demonstrácie oddali trestnému súdu. — O vzburách dochádza z Petrohradu jedna ešte vážnejšia zpráva. Dľa tejto zprávy v Moskve zatkli 21 vojenských dôstojníkov preto, pretože nechceli sdeliť mužstvu rozkaz, že odteraz musia na demonštrujúcich robotníkov a študentov strielať. Toto sebachovanie vojenských dôstojníkov súvisí s manifestom, ktorý revolučný výbor univerzitných poslucháčov upravil na ruských dôstojníkov. Tento manifest končí sa nasledujúcimi slovami: «Preč s vládou a dvornou spoločnosťou! Vojenský dôstojníci, nestrielať vašich bratov! Dúfame vo vás a nádejeme sa, že sa neskloníte pred tyranstvom. Dúfame vo vás, že vašu statočnosť nezlomila ľahkosť dôstojnícka. Do videnia: my medzi protestujúcimi, vy ale na čele toho vojska, ktoré bude poslané proti nám; no vy nás nebudete strielať, vy sa nedopustíte bratovraždy, lež nám podáte bratskú ruku a s nami spolu budete volať: «Dolu s dvornou klikou!» «Dolu s reakcionárskym ministeriumom!» «Nech žije ruský národ!»

Výstava v Prešporke. V jaseňi t. roku v Prešporke usporiadajú II. poľnohospodársku výstavu, ktorej najdôležitejším oddielom bude oddiel domáceho a ľudo-

vého priemyslu, ktorého usporiadanie prevzala na seba priemyselná a kupecká komora. Zpomedi výrobov domáceho a ľudového priemyslu vystavené budú obzvlášte tkanivá a výšivky, rozličné výroby domáceho dreveného priemyslu, košíkárstvo, drotárstvo a iné, z kameňa a zo železa zhotovené predmety. Preto zaoberajúci sa s domácim a ľudovým priemyslom, ktorí sa so svojimi výrobkami na tejto výstave zúčastniť chcú, vyzývajú sa, aby tento svoj úmysel do 12. apríla oznámili u prešporskej priemyselnej a kupeckej komory.

Pozor na papierové cigarníky!

Franc Jennik, 20-ročný kreslič vo Viedni, brkovou rúrkou papierového cigarníka zaškrabol si jazyk. Nedbal na nepatrné poranenie, až keď mu jazyk počal puchnúť, išiel k lekárovi. Na svoje predesenie počul potom, že sa musí podrobiť operácii, lebo rúrka musela byť zanečistená a len rýchla operácia môže odstrániť otrávenie krve.

Ako pokutujú u nás súboj.

Gabriel Ugron pred dvoma rokmi mal súboj pod ťažkými podmienkami s Gedeonom Rohoncym. Tento bol aj ranený. Po tieto dni vyniesli výrok ohľadom Ugrona. Namerali mu štyri dni štátneho väzenia. — Grófovi Aladárovi Széchenyimu, ktorý mal tiež pred dvoma rokmi tuhý súboj s kn. Gejzom Odescalchim, namerali tri dni štátneho väzenia.

Nemci proti premene miestnych mien. V Dražďanoch utvoril sa výbor, ktorý výzve všetkých fabrikantov, obchodníkov a priemyselníkov v Sasku, aby sa pripojili k nim, a požiadali dŕžavnú vládu, že by sa postavila proti maďarčeniu nemeckých miestnych názvov. Menovite aby všetky zásielky, ktoré idú do obcí alebo z obcí, ktoré majú mená pôvodne nemecké a ktorých mená pomaďarčili, boli vytvorené z poštovej a železničnej premávky. Na také zásielky má sa prilepiť kartička s nápisom: «Pomaďarčené miestne meno!

Predtým bolo nemecké!»

Sťahovanie židov z Rumunska.

V Bukurešti po tieto dni vydržovali rumunskí židia shromaždenie a jednohlasne uzavreli, že sa vysťahujú. Hneď sa i podpisovali na hárkov a tieto pošlú do Londýna, Paríža, Viedne, Pešťbudína a do iných ešte veľkých

stredísk židovstva. Do popisných hárkov každý zaznačil svoje meno, vek, zamestnanie a stav majetkový. Uzavreli vysťahovať sa preto, že rumunský parlament prijal nový

Vstal z mrtvých!

priemyselný zákon, ktorý veľmi obťažuje «cudzincem» stať sa štátnymi občanmi. Židia pochopili vec tak, že pod slovom «cudzinci» má sa vlastne rozumieť «židia» a preto idú radšej preč.

Ctený pán Müller v Budapešti, V., Vadász-utca 42/M. Tie kríže, ktoré som od nich už kúpil, robia mi dobre. Prosím nech mi pošlú ešte jeden dvojnásobno-elektromagnetický kríž R. B. č. 86967. S úctou Ignac Gróf, Nagy-Šurany. — Ctený pán Albert Müller! Ten kríž, čo mi poslali, je dobrý a aj pomohol mojej matke; prosím ešte jeden pre moju tetku. Tak budem prosiť čím skorej mi ho pošlú s č. 86967. S úctou Ján Rehuss, v Rovensku, u. p. Szenicz (Nyitramegye).

Pestovanie ovsa.

e) Hnojenie a siata.

Pod ovos sa obyčajne nehnojí. Robia to mnohí gazdovia preto, že sú vždy ešte v tej mienke, že ovos urastie i v planej zemi. Áno, ale i to poznamenám, že žiadna rastlina tak hojne neobdaruje zem po hnojení bohatou úrodou jak práve ovos. Je-li zem na humus bohatá, tak pravda, že netreba hnojiť. On i štvrtý rok po maštálnom hnoji dáva dobrú úrodu, alebo jako sa hovorí, že ovos soberá ostatní pôžitok zo zeme. V ľahšej pôde len tretí rok po hnoji dáva obstojnú úrodu. Keď ani ten nedá už úrodu, to náš gazda už vie, že treba zem hnojiť.

Ovos má veľké požiadavky na dusíkaté hnojivá, a to po pšenici najväčšie, menšie na draselnaté (káli) a najmenšie na fosforečné. Prečo dusíkaté? Tak pre vývin poteinu v zrnách, jako aj v slame. Veď každý vie, že slama ovsená je najzáživnejšia, podobne je najsucejšie zrno ovsené na krm, a to jedine len pre veľký počet bielkoviny v slame a v zrne. Nuž a dusíkaté hnojivá práve na vývin poteinu účinkujú. Pre túto tak veľkú potrebu dusíku ovsa tak chytro, jako iné nepoliahne. Ztadiaľ darí sa tak výborne po rastlinách, dusík a povetria berúcich (dateliny).

Ponevác on veľmi odmieňa v jakovosti zrna a slamy strojený hnoj, preto upotrebuje poden len tento. A síce: hodí sa preň amoniak-superfosfát v dusíkatých. Je lacnejší jak chilský liadok. Seje sa na roľu v jaseňi a plýtko zaúhorí. Keď niet toho, upotrebuje superfosfát s povrebným hnojením abo chilským liadkom abo amoniakom (čpravok). Kosti a vôbec viac fosforečné hnojivá málo účinkujú a to len na zrno. Vôbec humus zeme nám ukáže, jaký hnoj máme upotrebiť. Najprimerenajšie podnebie preň je: mierne a vlhké. Veľkej suchoti nezdrží, tá zapríčinuje náhlo zrenie ovsa. Zimné siať veľkú zimu nevydrží, u nás vôbec nie.

Semenom berme to najlepšie. Každý gazda len sebe škodí, keď sa tohoto nezdrží, ale na siať upotrebuje len také zrno, aké Pán Boh požehnal. Ovsu na siať 100 litrov aspoň 45 kl. majú vážiť. Sejeme-li plevy, z tých nezijde ovos, nuž ztratené sú, my sme ich mohli zkrímiť a tam zem zas' prázdna, leci-kde je steblo na nej. Tu zas' druhá škoda! zem nám prázdno stojí. Preto ak sa ináč nedá, na siať oberajme ov. s. Prez zimu jest dost času. A tak ten najhrubší dajme do zeme, plevy ale do žlaba. Siať sa má čím včasnšie, lebo potrebuje veľký čas na vynyutie svoje, lepšie sa zakorení pri jarnej vlhkosti. Seje

sa husto, avšak nie jako by ho nasypal. Obyčajne na 300 □ siať jednu prešporsku mieru.

Že prečo ho husto siať, to sú vlastné príčiny. Pomály klíči a preto podlieha pleveľu. Plevel ho teda tým lepšie ovládze, čím je redší. Potom veľmi je háklivý oproti chorobám. Sneť (prachová spálenina) už pri klíčení ho napadá. Poznať ju už na zrne na vrhnej čiastke, ktoré je počernasté. Takéto treba neskoršie siať a ho pacovať v slabej vápenej vode, v ktorej sme trocha mydla rozpostili. Pripraví sa takto: Vezme sa na mieru zbožia vápna haseného 10 kl. rozmieša sa vodou. Keď sa sadne, voda sa zleje, potom sa ešte rozriedi a dá do nej mydla. V tejto vode treba za 6 hodín močiť a miesiť ho a sberať z vrchu smeti.

Ovos zreje pomály a nie rovnako. Preto žatva jeho je tiež obťažná. Skosíme-li ho zelený, tak je na siať nesúci. Dáme-li uzrieť až do ostatného, tak najťažšie zrná vypadnú. Najlepšie je kosiť ho, keď poslednie zrná na klase začínajú dozrievať. Hovorí naši gazdovia, že ovsu neškodí, keď naň dažď poprechne. Ale príčinu toho nevedia. Na vidiekoch studených ovos je huževnatý. Ťažko pod cepami odchodí. Padne-li naň dažď a namokne, ztratí na svojej huževnatosti. Odchodí ľahšie. Tam ale, kde mašinou mlátia, netreba na to čakať, lebo namoknutosť škodí jakovosti slamy. Tratí na záživnosti a drevenatie.

Spadovskij.

Význam pravidel'ného zkušania semien na klíčivosť.

Naši hospodári nevenujú zkušaniu semien na klíčivosť dostatočnej pozornosti, ako by dôležitá vec táto zasluhovala, a odhodlajú-li sa ku zkúške, deje sa to len u semien drobných a drahých, nie však u obilia a ľušenín, ačkoľvek celková ich cena je ďaleko väčšia ako datelín, ktorých pestovanie sa ostatne čím diaľ, tým viacej zmáha. Presne berúc vec, malo by sa zkušat na klíčivosť každé semeno, či drobné, či veľké, kúpené lebo doma vypestované; s dobrým výsledkom potkáme sa pri tom vždy.

Východnosť zkušania záleží jednak v tom, že vieme, čo sejeme, ďalej, či musíme mnoho vysiať a konečne, že v stave sme výšku cien v rôznych nábidkách správnejšie posudzovať.

Naproti týmto prednostiam napadá malá námaha, ktorú zkúška vyžaduje, pranič na váhu; len vo veľkých hospodárstvach je treba zkušobného stroja, ináč postačí ku zkúške obyčajný tanier. Zkúška prevádza sa, ako známo, tak, že do vlhkých handár (kp. kusov súkna alebo i hrubého prijavého papiera, čo treba vo vlhkom udržovať) dá sa na tanier 100 zrn, ktoré v teplej izbe v niekoľko málo dňoch vyklíči. — Za veľmi dobré považuje sa semeno, keď z pomedzi 100 zrn vyklíči 90, za strednie, keď vyklíči 80 a ak vyklíči len 70, považuje sa už za slabé. Semená tráv však vyklíčia obyčajne len z polovice, ale ak sú veľmi dobré, volačo viac.

Ako pri všetkom, i tu ide o to, aby sa raz so skú-

šaním začalo a aby sa to stalo hospodárovi zvykom; ostatnie ide potom už samo sebou bez všetkej námahy. Máme-li vo zvyku každé osivo na klíčivosť zkúšať, nesmieme sa spoliehať pri tom výzor na semena, ktoré môže klamať, i keď sa jedná o semeno doma vypestované, ktorého čas vzrastu, žatvy aj sú nám dobre známe, o čom skôr u semena, ku kúpe ponúkaného.

Zkúškou na klíčivosť usnadňuje sa rozhodnutie, čo a či mnoho sa má vysiať a umožní sa kupovať len zrno cenné, predchádza sa teda zbytočným výlohám.

Podmienkou správneho ocenenia zkúšky je však, aby bola vykonaná dosť zavčasu pred sejbou, aby sme tak pred rozhodnutím mali ešte v každom smere voľné ruky.

Jednoduchá domáca zkúška, o akej je s hora prehovorené, je malým, ale istým prostriedkom, ktorým môže sa hospodár bez výloh a námahy ochrániť pred značnými ztratami.

Z «*Obzora*».

DOPISY.

Prievidza.

Liberálna slama a liberálne seno!

Nesmejte sa ctení čitateľa milého Kresťana nad na týmto nadpisom. Nuž veru u nás v prievidzskom a žabokreksom okrese, nie len slúžnovci, notári, židáci a všeliakí pováľiaci sú liberálni, ale už aj tú nevinnú slamu a nevinné seno spravili za liberálov.

Ako je cteným priateľom a dobrým ľudákom známo, 11. februára bola v žabokreksom okrese voľba, ktorá sa chvála Bohu a víťazstvom ľudovej strany dokončila.

Keď už liberáli 16. januára telegrafične prezvedeli z Budapešti, že p. Rakovszky zaťadákuje za mandát žabokrekský, hneď zasadli nitrianski liberáli do jedného kaftánskeho klubu a sa radili, ako by tých hrdinských a statočných kresťanov a ľudákov mohli v tom žabokrek- okrese oklamať a do svojho liberálneho tábora nadohnať. Nasledovne si ustálili:

V okrese je 1800 voličov. Kto bude mať 850 hlasov, ten zvíťazí! Teda žabokrekský hlavný slúžny Soóky musí dovieť 600 liberálov a prievidzský Filbergerik z jeho obcí 250 voličov. Židákov je v okrese 200, keď každý len 2 voličov privedie, musia tých 850 voličov sohnáť.

Keď slúžnovci, notári, pisári a rychtári tento rozkaz dostali, ako bláznivé bosorky rozprehli po dedinách. Abaffy slúžny si kvartiel z Prievidze do Rudného peniesol na 2 týždne. Soóky prievidzský slúžny to isté urobil na Valaskú Belu. Filbergerik pajácik strečkoval a fašangoval každý deň po dedinách, ako Fogel, kozkársky žid. Že vraj na Malej Lehoti s ním aj Brudersaft pil! Notári a pisári, tí už len po dedinách na povale spávali.

Kancellárie pravda všetky prázdne a myslíte, milí bratia, že to bolo zle? Nie veru! Aspoň vtedy mal náš nevinný ľud pokoj od slúžneho a od notára. Voľakedy bol od Oponíc až do Prievidze len jeden slúžny a bolo dobre. Ale to bol statočný zeman a pán, nie taký komediant ako teraz máme.

Hneď v prvé dni videli liberáli, že oni darmo strečujú, lebo im už ľud neverí. Vymysleli nového vábnika.

V prievidzskom a žabokrekskom okrese je veľká núdza na krm. Slúžnovci a notári teda behali a sľubovali veľmi lacnú slamu a lacné seno. Novácku dolinu svolali do Novák a následovne ceny im dali:

Žitná slama na postielanie metrický cent za 80 halierov; žitná slama na krm 1 kor. 60 h.; jačmenná slama na postielanie 1 K 60 h.; jačmenná na krm 2 K 40 h. Dobré seno po 4 koruny. Toto sa našim gazdom pravda zaľúbilo a dali si mnoho m.-centov krme zapísať. Kto by tejto tarife neveril, môže sa presvedčiť v Novákoch u notára, alebo v Sebedráží u pána rychtára. Slúžnovci a notári sa vadili medzi sebou: veď nám náš ľud nič neverí, ani toto nám neverí.

Veru je tak! — hovoria notári. Musíme niekoho hľadať, komu ľud ešte trochu verí. Aj našli v nitrianskej dolici *gazdovský spolok*. To je pravda, že týmto pánom este veria. Ale čo sa stalo? Liberáli aj týchto oklamali. Lebo krm len po žabokrekskej voľbe prišla. A ponač sa v nováckej doline ľudáci statočne, po kresťanský všetci do jedného držali a zostali všetci ľudáci tak zostala slama aj seno liberálne. Po voľbe slama aj seno prišlo, ale nie už pri sľubenej cene, lež seno za 7 korún a slama za 3 koruny 8 halierov. Teraz ten kšeft ľudáci celý tak nechali, lebo sa klamať nedali. Teda kto zostal liberá- lom? Pravda slama a seno! A gazdovci? Statoční ľudáci! Pekne!

Nebolo takto pekne ale v rudňanskej a veštenickej doline. Tam sa veru niektorí kresťania dali na tie židovské výpalky do Novej-Vsi lapať. A dali sa do pálenice zatlárať a na retiazky privazovať ako také býky. Čo-že vám vaše ženy povedaly, keď ste domov prišli? Mú! mú! Ktorí boli statočnejší kresťania, keď vytriezveli, retiazky obtrhali a z pálenice cez múry vyšli. Tí nám hovorili, čo tých býkov opatrujú, že najviac hosti mali v diviackej farnosti a nadovšetko z Diviak. Či boli aj židia medzi vami zavretí? Pravda nie! Tí sa teraz z vás smejú! Tak vám treba!

Ctení kresťania, keď už toľko zlého robí tá liberálna strana, poviem vám, kto ju založil v našej milej uhorskej krajine. Otec jej bol včel zomrelý starý Koloman Tisza. Tento človek vymyslel to meno: Liberál. A len za to, aby jeho všetky hnusné, pre krajinu a nadovšetko pre nás katolíkov zlé skutky, mohol s tým liberálnym kepeňom zakrývať.

Liberáli včel vykrikujú, čo dobrého urobil Tisza. Pre seba, pre svoju famíliu a svojim poddaným liberálnym kamarátom áno! Ale krajne nie, tú on o mnoho miliónov, ba už skoro aj o všetkú statočnosť doniesol.

Keby toľko dobrého bol pre krajinu urobil ako pre

seba, tak by sme ho aj my chválili. Katolíkov, kde len mohol, tam utláčal. Kalvínov a židov napomáhal. Darmo sa katolíkov namáhal na volakú lepšiu službu. Tú len všade kalvín dostal. Keď nebol kalvín, radšej žida vymenoval. Z katolíckymi fundáciami napomáhal kalvínov. Civilné sobáše a matriky Tisza najviac podporoval. No a našu milú krajinu ako viedol? Len močiar ečedský a nový snemovný dom spomenujem. Viete, milí bratia, čo Tisza vykonal? Ten močiar je na Dolnej zemi 40.000 jutrov rovnej zeme, ktorá bola najviac pod vodou. Mladý Tisza Štefan kúpil to všetko, jedno jutro po 5 zlatých. Keď to už Tisza mal všetko kúpené, teda starý Tisza dal vyniesť zákon, že ten močiar, teda už jeho zeme, sa budú na krajinské útraty kanalizovať. To sa aj previedlo. To je liberálnosť? Kde nový krajinský dom postavili, tam prv mohol za bagateľ kúpiť grunty, lebo to bolo vonku z mesta. Tiszov brat Ludvík aj tam všetko pokúpil za lacné peniaze. Keď to už mal, zase Tisza starý vyniesol zákon, že tam budú nový krajinský dom stavať na Tiszovom grunte. Čo myslíte, koľko Tisza na tom zarobil? To je liberálnosť?!

Takto naši liberáli gazdujú! Lud vychádza na žobrácku palicu a zo pár liberálov bohatne. Nuž prečo-že máme my liberálnu stranu podporovať?

Ctení občania, vy myslíte, že by to Tisza všetko bol mohol sprevádzať, keď by nebol mal za sebou toľko liberálnych ablegátov? A kto ich volil? My katolíci najviac. A potom proti nám všetko robili. Vezmite to na známosť a viac liberála nikde nevoľte. Tisza mal mnoho dobrých kamarátov, ktorých krmil z toho masného hrnca. Aj Elek Bokroš bol jeho kamarát. Koľko ich je takých ešte na tej liberálnej strane? My Uhria a katolíci nemáme príčinu Tiszu oplakávať.

Hospodár.

Z Žabokriek.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Ponevác sa ešte do teraz v «Kreštane» nezmienil nikto o tom, čo sa v deň žabokrekej voľby prihodilo skrz zlopovestných liberálov, s týmto teda cteným čitateľom «Kreštana» tú bezočivosť ukázať, jak neslušne sa chovali liberáli voči katolíckemu kňazstvu. Bolo to asi okolo 5 hodín po poludní, keď prišiel rad na ľudové obce hlasovať, lebo liberáli vtedy už boli na konci z jejich voličmi a už aj to vedeli, že jejich kandidátovi na umrláčku odzvonili, lebo videli už vtedy veľkú silu ľudových voličov a to všetko takých oduševnených mužov, pre ktorých nikto na tomto svete nemá toľko peňazí, aby jedného s týchto mohol podplatiť s tým, aby na liberála hlasoval.

Kordon od vojska bol tak zriechovaný, aby od hornej strany ľudoví voličia nemohli do svojho tábora prísť. Tak sa to aj stalo veľ. pánu farárovi Skačanskému, ktorý prišiel po obede zo svojimi farníci, to jest voličmi. No, ale čo si liberáli s týmto pánom počínali, to už veru

aj nesvedomiti liberáli sami uznajú, že dopustili sa veľkej podlosti na cti duchovnej osobe. S týmto prehánali ho od kordona od kordona a bezočivo urážlivými slovami nehanebne špatným vreskom kričali židia a liberáli naňho.

Veru takto sa liberáli nehanebne chovajú oproti katolíckym kňazom a ešte sa aj za dobrých katolíkov vydávali. Pýtam sa, či neboli srdce Vás nad tým vy katolíci, ktorý ste sa tam nachádzali, keď ten špatný žid klatonovejský až na koč tak bezočivo dotieral na toho všetkej chváli hodného muža?! Jak hnusný je ten žid, tak aj vaše svedomie nebolo vám na tom dosť, že ste oproti učeniu Krista Pána a jeho príkazom hlasovali, lež ešte ste sa aj bez všetkej príčiny opovážili katolíckeho kňaza napádať.

Ponevác sme viac pozdravenia mali šťastie čítať v našom milom «Kreštane», ktoré boli pre žabokrekských ľudákov poslané, nuž ale v Žabokrekách sú len dva ľudáci, asice: Dôstojný pán farár a pán organista.

Preto som tu Žabokreky spomenul, lebo deň pred voľbou jeden bohaprázdnny liberálni katolíci sa opovážil bohorúhavé veci z úst vypustiť: «že vraj ľudovej strane v Žabokrekom okrese ani Panenka Mária ani sám Pán Boh nepomôže, aby mohla zvíťaziť!» Čo teraz na to povie ten bohorúhač, keď ľudová strana zvíťazila?

Nedamovčan.

Zo Suchej Doliny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kreštane.

Staré prislovie hovorí: «utekať je nie pekne, ale osožné». U nás podobne na našej suchej doline to isté sa dokázalo pri poslednej voľbe ablegáta v Žabokrekách. V Šišove, kde bolo sídlo liberálne, malo sa posilňovať pri sklenici toto braterstvo liberálne, kde by nebolo viacej rozdielu medzi občanmi a medzi pánom a sedliakom, medzi židom a kresťanom; ale toto braterstvo podnes ešte obnovené nebolo, a ani tie sľuby sa nevyplňujú, ktoré v čas kortešácie posľubovali. V Šišove, keď iné dať nemajú, sľúbili na 5 rokov zdarma bujakov, sľúbili aj školu, kde práve pre tých, ktorí sľubovali dať školu, už neni 5 rokov učenia, a deti, počtom 70—80, len rastú jako polná zelina. — Vo V. Hostiach sľúbili grunt pred voľbou, po voľbe už nemajú ani papieru na to, čo sľúbili. Sľúbili i na školu že dajú peniaze, no ale to bolo velice márne, lebo Veľko-Hostanci na smečku ísť nechceli, rozpamätajú sa, že keď prosili o kameň pána baróna, odpoveď dostali, že ani darmo, ani za peniaze. Niet divu, že ani voličia nechceli dôveru dať sľubom liberálnym, ale radšej dôverou počtil stranu ľudovú, od ktorej nič ani nečakali, ani nežiadali, jedine zastávanie práv občianských. Pochabancom šlo lepšie, lebo zo sľubeného motúzok dostali, asice dostali jednu horu pre seba, ktorú sa aj usilovali zrubať. No ale čo je to, keď celá horanestačí k vyrovnaniu konta u Icika, čo učinili,

pokiaľ horu rúbali. Najkrajšia obec tu na sucho-doline predsa sú len Zlatníky. Už im aj meno prevrátili slavní liberáli, mysliac si, že s menom premenia i mravy občanov. Tu je obec, kde není náboženstva, není Boha a není mravnosti. Toto je obec, kde nepoznajú chrám boží, jedine raz v živote, asice pri krste. — Na miesto chrámu božieho pozrime chrám diabla t. j. krému. Tam není čas ani kedy vymiesť, tá je vždy plná. Keby ju chceli očistiť dokonale, by museli napred korhelov povyhadzovať, teda není div, že takáto obec je potom sídlo liberálne. No ale sme my ľudáci medzi sebou ani nemali ovečku z tohoto ovčince.

Toto k povšimnutiu podáva tým, ktorí neznajú ešte našu suchú dolinu, jeden *Ludák suchodolinský.*

Pät' dní roku 1900 v Ríme

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckých Hlasov, vydáva Fr. Richard Oswald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov, 50 výtiskov 18 korún, 100 výtiskov 35 korún.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

A. H. v S. O tej veci dozviete sa najlepšie v Ružomberku. Dľa toho sa ráčte držať.

J. v Chtelnici. Do tohoto čísla sme váš dopis nemohli dať. Že ale zakladáte už aj čítací kruh, teda bude dopis na čas a preto ho chceme dať do budúceho čísla.

Starý Abonent, Ny. Ujlak. Prosíme za odpustenie, ale pri toľkej práci nezbyva času na prekladanie.

Ludák od Nadlic. Tešíme sa, že tých dopisov toľko dochodí z okresu vášho žabokrekského; ale konečne my predsa nemôžeme všetky ostatné dopisy po strane nechať a len s vami sa zaoberať. Dľa možnosti však chceme vám vyhovieť budúce.

M. Krušovce. Mena ste si nepodpisali, to je jedno, a druhé je to, že my nemôžeme o každom pohrabe zprávy donášať, lebo by mohli potom aj druhí žiadať od nás podobné uverejnenia jednotlivých pohrabov.

P. M. v H. Kamenci. V budúcom čísle. Je veľmi vážna vec, aby navykali sme ľudia k čítaniu. Zvery nečítajú, lebo sú nie schopní k vzdelanosti. Diví ľudia tiež nečítajú preto, že sú ešte poldiví. Mechom uderení hlupáci nečítajú, bo nedovedú naučiť sa čítať. Trochu vzde-

laný človek číta len trochu, viacej vzdelaný človek viacej. Kto však chce sa zdokonaľiť, čítať musí mnoho. Čím vzdelanejší ľud, tým viacej číta, naopak kde sa málo číta, tam je ľud vždy zaostalý. Vzdelanejší človek ľahko preborí sa životom, kdežto hlupáčkov všade odstrkujú. Celkom nevzdelaní ľudia sú na svet nesúci, musia miesto dať iným, sami ale zahynú, ako na pr. Černosi, Indi atď.

Fr. K. R. Vďaka za Vašu nezlomnú ochotu. Po tentoráz museli sme zprávy Vaše nechať pre budúce č.

Michal Mosnáčik. Neplatte nič. Ale si prečítajte našu «Úpravu aj s poznámkou», a keď by vás žid zapravtil, hneď nám pošlite citáciu i plnomocenstvo.

G. Sz. Dopis by bol obstojný, ale besednice sa tak nepíšu, ako ste to vy urobili. Z kalendára spolku svätého Vojtecha, alebo zo starých čísiel «Pútnika» aj bez vášho písania môžeme prevzáť básne. A vy sa ešte pod ne vlastným menom podpisujete. Za také ide trest.

Jeden volič pr. o. Nepritláčajte tak tým perom, lebo sa vám čeridlo celé rozlialo. Dopis sme si odložili.

Voličia seneckého okresu. Nemôžeme uverejniť. Postarajte sa, aby viacerí odobierali «Kreštana», a napíšte svoj dopis pozorne.

Školský výbor Bošáca. Dopis Váš je veľmi pekný a poučný, ale sme z Bošace o tej istej veci už uverejnili jeden.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Dedinský hasič od Zaoska. Poučnózabavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpiše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9·20—9·75 kor., peštianska 9·15—9·65 kor., z Báčky 9·15 kor., banátska 9·05—9·55

Jačmeň: na krm 6·10—6·20 korun, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·15—5·25 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·80	15·50	15·20	14·80	14·40	14·—
	6	7	7½	8		
	13·50	12·50	11·50	6·60		

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korun, hrubé 10.— korun.

Strova: Fazuľa veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cudená 10·50——. **Hrach:** 09·00—11·20, lúpaný 20·——. **Šušovica** horšia 08·—, lepšia 15·00—16·—.

Semená: Červená datelina nová —. Lučerna 43·—38·—, všetko 50 klgr.

Raž: 6·75—7·— kor.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ³/₁₀₀ 48·—⁴/₁₀₀ 48·75—, udená dobrá slanina 48·50— po 50 klgr.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercý prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; teľaciny k. 370—390; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. —; —; tažené k. —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Oznam.

Processia do Vamberie pôjde dňa 26. apríla z Jablonic o pol 7-mej po železnici, na Velehrade sa sídeme s Laničkom. Ti, ktorí pôjdu od Trnavy ku Kútom, nech sa hlásia u Pavla Pinkava Modlenika v Jablonici (nitr. stol.). Vopred sa treba prihlásiť, lebo si musíme železničné vozy obstaraf. Vodca je Ján Hudec.

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. Leopolda Borossy-ho, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.)

Ako som už viacráz počul, usilujú sa moji «dobry priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Pod'akujúci príspevok na jednej dopisnici (notárom uhadnovený).

Otený Pane! Moje ošpané nežraly a holy veľmi biedne. Náhodou odbrzal som od jedného z mojich ľudí na prábu 1 balík sviňského krmného prášku; a je to na podiv! nestačím svoje ošpané dosť krmiť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najsožnejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného práchu.

31/10. 1900.

S úctou

Josef English, železničiar, Belisce, Slavonia.

Prítomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenej dopisnici pisanom.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisícdeväťsto jeden.)

(Notárska pečaf.)

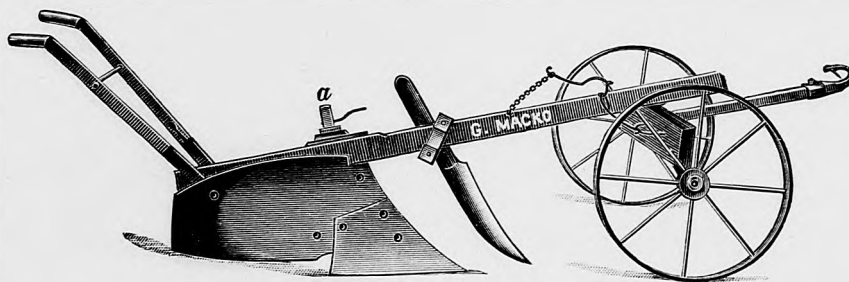
Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u doktora Trnkóczy-ho sviňský krmný prách, je k do-taniu u každého obchortníka, keď by nie, tedy pošťou: *Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.* — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

PLUHY!

Opatrené regulátorom chvália si roľníci ako najspôsobnejšie ku akejkoľvek pôde a na ľubovoľnú hĺbku. G. Mackovský pluh vido-byl si uznalosť a

môže sa čím najsažnejšie odporúčať. Cena s kolieskami druhým lemešom a kľúčom 17 zl. (34 kor.), váha asi 50 kg., bez koliesok pluh 12 zl.

(24 kor.). Doska je oceľová umele skrútená, hriadel drevený. Robím viaceraké druhy pluhov po 19 zl., po 16 zl., po 14 zl., po 11 zl. rozumejú sa ceny i s kolieskami. Pluhy moje pod zárukou predáva

Gustáv Macko ma'itel' diel'ne na pluhy vo Veľ'kom-Bisterci, u. p. Alsó-Kubín.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežaťa Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregáció

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II, Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozosiela franko.

Ťah predmetovej lutrie,

v prospech darnovského kostola usporiadanej
bezodkladne

prevedie sa dňa 15-ho apríla b. roku.

Výhier je tisícdvestopät'!

(Strieborné veci, pekný domový oltár, náradie, zlaté hodinky, stroj na čistenie obilia, kuchynské náradie atď.)

Cena lósu 1 koruna, päť lósov i s poštou 5 kor. 35 fil., desať lósov i s poštou 8 kor.

Najprihodnejšie je peniaze poštovou poukážkou vopred poslať.

Predmety k výhram určené sa s vďakou prijímajú a v sozname výhier poistujú.

Soznam výhier všetkým našim objednatelom zašleme.

Kto si kúpi lós, alebo kto na výhru darom nejaký predmet zašle, ten je dobrodincem nášho kostola a účastným bude každoročne na jednej večnej omši.

S najväčšou úctou prosíme o laskavé podporovanie našej veci.

Objednávky takto raďte adresovať:

A r. k. plébániahivatalnak Darnón, Mosonm.

Najväčšia dielňa sveta na kosy,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

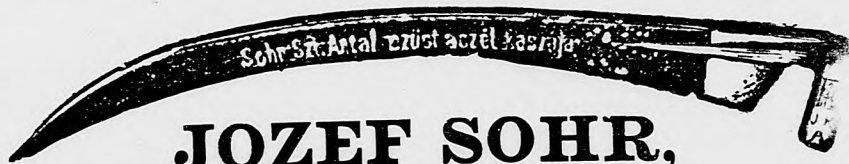
Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocelové kosy.

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z pomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

JOZEF SOHR,
V SOMOGY-SZILL-E.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšpomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hockomu na žiadosť **darmo a vyplatene** zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade svoje dôrobky, a nezodpovedajúce kosy budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — **Shromažďiteľom výhody!** — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodi sa k pozreniu,

Ceny Sv.-Antonskej kosy sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepší.
1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„Triumph“ Strieborna-ocelové náčinie ku nakutiu.
Kladivko a penka 1 kor. 70 halerov.

Diamant ocelová britva s triročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

So dňa na deň viac sa
preukazuje jako ———

dobrodienie
a nevyhnutel'ná potreba v kaž-
dej rodine ———

**Kathreinerová ———
Kneipp-sladová káva**

Āni jedna obozretná gazdina nech
neostycha zaviesť túto chutnú,
zdravú, kávu do svojej domácnosti.

Niet žiadnej lepšej zastupiteľ'ky a
nahraditeľ'ky bôbovej kávy tam,
kde je táto lekárom zakázaná. ———

Kathreinerová Kneipp-sladová káva
je len vtedy pravdivá, keď je na balí-
koch farár Kneipp ochranná známka.
Otvoreno predavaná alebo iným spô-
sobom balikovaná káva je už viac nie

Kathreiner-ová.